

O cieszyńskich opracowania w Książnicy

Data publikacji: 30.07.2019 17:28

W piątek (26.07.2019) w Książnicy Cieszyńskiej odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Cymelia i osobliwości”. Tym razem tematem były najstarsze opracowania historyczne na temat Cieszyna i zaprezentowano kilka druków m.in. najstarszą kronikę książąt cieszyńskich Elzara Tilischa „Kurtze Vorzeichnus, Bericht vnd Auszug von dem Stamling vnd Ankunfft der Hertzoge zu Teschen vnd Groß Glogaw...”. Temat zaprezentował Wojciech Świąż z Działu Gromadzenia, Opracowywania i Udostępniania Zbiorów Książnicy Cieszyńskiej.

fot. JŚ

Jak w trakcie prelekcji podkreślał prowadzący, początkowo opracowania historyczne były wykonywane na zlecenie władców – **pierwsze cieszyńskie opracowania pojawiają się w latach 80. XVI wieku. Wtedy na dwór Sydonii Katarzyny, która sprawowała regencję w imieniu małoletniego władcy, Adama Waclawa, z dworu w Saksonii, wysłany został Zachariasz Stark, celem wspierania owdowiałej księżnej. Był to prawnik, który sporządził m.in. rejestry ponad stu dokumentów znajdujących się na cieszyńskim zamku i uzupełnił informacjami na temat ogólnej historii rodu książąt cieszyńskich** – wyjaśniał Wojciech Świąż.

To właśnie saksoński prawnik, Zacharaisz Starck stworzył pracę, której nadał tytuł „Krótki wyciąg o pochodzeniu i przodkach książąt cieszyńskich”. Dzieło istnieje w formie rękopisu, nigdy nie zostało wydane drukiem. Praca została uzupełniona przez kolejnego prawnika, Eleza’a Tulisch’a, który przybył z Niemiec, aby objąć stanowisko książęcego sekretarza. Owoce jego pracy była pierwsza wydana drukiem kronika książąt cieszyńskich „Kurtze Vorzeichnus, Bericht vnd Auszug von dem Stamling vnd Ankunfft der Hertzoge zu Teschen vnd Groß Glogaw...” (Krótki spis, sprawozdanie i wyciąg o pochodzeniu i genezie książąt Cieszyna i Wielkiego Głogowa...), która ukazała się Freybergu na Łużycach w 1588 roku.

W XIX wieku powstało już znacznie więcej dzieł, dotyczących historii Cieszyna. Początkowo największą ilość publikacji przygotowali historycy niemieccy. Pierwszym profesjonalnym historykiem cieszyńskim prezentującym dzieje regionu z polskiej perspektywy był Franciszek Popiołek, który początkiem XX wieku ogłosił drukiem takie prace jak dwutomowe „Dzieje Śląska austriackiego” (1913–1914) czy „Dzieje Cieszyna z ilustracjami” (1916). Premierową czeskojęzyczną interpretacją historii Śląska Cieszyńskiego były „Dějiny knížetství těšínského” pióra Vincenca Praska, wydane w Opawie w 1894 roku.

JŚ